

НАРЕДБА № 4 от 12.01.2009 г. за мониторинг на почвите

Издадена от министъра на околната среда и водите, обн., ДВ, бр. 19 от 13.03.2009 г.

Раздел I Общи положения

Чл. 1. С тази наредба се урежда редът за провеждане на мониторинг на почвите чрез създаване на Национална система за мониторинг на почвите (НСМП).

Чл. 2. (1) Националната система за мониторинг на почвите е част от Националната система за мониторинг на околната среда и включва събиране, оценка и обобщаване на информация за почвите, както и поддържането на информационна система за състоянието на почвите и тяхното изменение.

(2) Националната система за мониторинг на почвите има за цел оценка на актуално състояние на почвите, своевременно идентифициране, анализ и прогнозиране развитието на процесите по чл. 12 от Закона за почвите (ЗП).

(3) Националната система за мониторинг на почвите предоставя информация за провеждане на ефективна национална политика и обслужва обществените нужди от информация за състоянието на почвите и тяхното изменение.

Чл. 3. (1) Националната система за мониторинг на почвите се организира и ръководи от министъра на околната среда и водите чрез изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по околна среда (ИАОС).

(2) Дейностите от НСМП се финансират от:

1. компетентните органи по чл. 4 и чл. 7, ал. 1;
2. предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда;
3. международни организации, правителства и финансови институции;
4. местни и чуждестранни физически и юридически лица;
5. фондове на Европейския съюз.

Раздел II Компетентни органи по управление на НСМП

Чл. 4. Министърът на околната среда и водите:

1. ръководи НСМП;
2. утвърждава със заповед схемите за мониторинг на почвите и индикаторите за оценка на състоянието на почвите и тяхното изменение по предложение на изпълнителния директор на ИАОС;
3. използва получените от НСМП резултати за провеждане на ефективна политика за опазване на почвите като природен ресурс;
4. уведомява компетентните органи по глава втора от ЗП с оглед предприемане на подходящи действия в случаите, когато въз основа на информацията от НСМП се установят неблагоприятни тенденции по отношение състоянието на почвите;
5. осигурява финансиране на дейности, свързани с НСМП и информационната система за състояние на почвите и тяхното изменение.

Чл. 5. Изпълнителният директор на ИАОС:

1. методически ръководи, организира и координира дейностите по създаване, функциониране и развитие на НСМП;

2. предлага за утвърждаване на министъра на околната среда и водите схеми за мониторинг на почвите и индикатори за оценка на състоянието на почвите и тяхното изменение;
3. организира пробовземане и извършване на почвени анализи;
4. осъществява контрол върху качеството на данните от НСМП на национално ниво;
5. създава и поддържа информационната система за състоянието на почвите и тяхното изменение на национално ниво;
6. изготвя годишни работни програми съгласно утвърдените от министъра на околната среда и водите схеми по чл. 10 и отчита тяхното изпълнение;
7. предоставя информация от НСМП на заинтересуваните лица/организации;
8. извършва оценка на състоянието на почвите и техните изменения на национално ниво съгласно утвърдените от министъра на околната среда и водите индикатори по чл. 11;
9. уведомява министъра на околната среда и водите с оглед предприемане на подходящи действия в случаите, когато въз основа на оценката по т. 8 се установят неблагоприятни тенденции по отношение състоянието на почвите.

Чл. 6. Директорите на регионалните инспекции по околната среда и водите (РИОСВ):

1. участват в процесите на събиране, оценка и обобщаване на информацията за състоянието на почвите на територията на съответната РИОСВ с обхват и съдържание, утвърдени със заповед на министъра на околната среда и водите по чл. 4, т. 2;
2. извършват дейностите, включени в годишните работни програми, контролират тяхното изпълнение на територията на съответната РИОСВ и предоставят отчет на изпълнителния директор на ИАОС за тяхното изпълнение;
3. извършват електронна обработка на събраните първични данни от мониторинга на територията на съответната РИОСВ и ги предоставят на изпълнителния директор на ИАОС за въвеждане в националната база данни;
4. поддържат информационна система за състоянието на почвите и тяхното изменение на регионално ниво;
5. осъществяват контрол върху качеството на данни съгласно утвърдените схеми по чл. 10, ал. 1 за територията на съответната РИОСВ;
6. при поискване оказват съдействие на останалите участници, посочени в чл. 7, ал. 1, при изпълнение на извършваните от тях дейности в рамките на НСМП на територията на съответната РИОСВ.

Чл. 7. (1) Участници в управлението на НСМП с оглед изискванията на ЗП и техните компетенции са и:

1. министърът на земеделието и храните (МЗХ);
2. председателят на Държавната агенция по горите (ДАГ);
3. министърът на регионалното развитие и благоустройството.

(2) При изпълнение на конкретни дейности, свързани с НСМП, министърът на околната среда и водите сключва споразумение с органите по чл. 7, ал. 1.

Раздел III

Структура и обхват на НСМП

Чл. 8. (1) Националната система за мониторинг на почвите е организирана на три нива:

1. първо ниво - широкомащабен мониторинг и включва наблюдения в равномерно разпределена мрежа;
2. второ ниво - интензивен мониторинг на локално проявени процеси и включва наблюдение на процесите по чл. 12 ЗП;

3. трето ниво - мониторинг на локални почвени замърсявания и включва наблюдение на процеси по чл. 20 ЗП.

(2) Националната система за мониторинг на почвите е национално организирана система и дава оценка за състоянието на почвите и тяхното изменение за територията на цялата страна.

(3) Националната система за мониторинг на почвите се разработва съвместно с компетентните органи по раздел II и със съдействието на научни организации, висши училища, БАН, НПО и други физически и юридически лица.

Чл. 9. (1) Националната система за мониторинг на почвите включва:

1. схеми за мониторинг на почвите;
2. индикатори за анализ и оценка на състоянието на почвите и тяхното изменение;
3. информационна система за състоянието на почвите и тяхното изменение.

(2) Схемите за мониторинг на почвите формират Националната мрежа за мониторинг на почвите по смисъла на чл. 144, ал. 1, буква "е" от Закона за опазване на околната среда (ЗООС).

Чл. 10. (1) Схемите за мониторинг на почвите се разработват по нива на наблюдение и включват:

1. пунктове и/или полигони на наблюдение;
2. параметри на наблюдение;
3. периодичност на наблюдение;
4. метод за вземане на почвени проби;
5. метод за анализ (изпитване) на почвени проби;
6. контрол качество на данните;
7. формуляр за събиране на първични данни за пункта;
8. техническо оборудване за пробовземане и анализ;
9. логистика на процеса.

(2) По предложение на изпълнителния директор на ИАОС министърът на околната среда и водите със заповед утвърждава схемите по ал. 1.

(3) Схемите за мониторинг на почвите се преразглеждат от ИАОС на всеки 10 години и след съгласуване с компетентните органи по раздел II се променят със заповед на министъра на околната среда и водите.

(4) Предложения за изменение и/или допълнение на схемите по ал. 1 могат да правят всички участници в управлението на НСМП по раздел II.

Чл. 11. (1) Оценката на състоянието на почвите и тяхното изменение се извършва чрез индикатори:

1. оценката на състоянието на почвите и тяхното изменение на национално ниво се извършва от изпълнителния директор на ИАОС;
2. оценката на състоянието на почвите и тяхното изменение на регионално ниво се извършва от директора на РИОСВ за територията на съответната РИОСВ.

(2) По предложение на изпълнителния директор на ИАОС министърът на околната среда и водите със заповед утвърждава индикаторите за оценка на състоянието на почвите и тяхното изменение, съвместно с утвърждаването на схемите за мониторинг на почвите по чл. 10, ал. 1.

(3) Индикаторите по ал. 2 се преразглеждат от ИАОС на всеки 10 години и след съгласуване с компетентните органи по раздел II се променят със заповед на министъра на околната среда и водите.

(4) Предложения за изменение и/или допълнение на индикаторите по ал. 2 могат да правят всички участници в управлението на НСМП по раздел II.

Чл. 12. Информационната система за състояние на почвите и тяхното изменение служи за съхранение, обработка и разпространение на информацията от НСМП.

Чл. 13. (1) Информационната система по чл. 12 включва бази данни на национално и регионално ниво.

(2) Изпълнителният директор на ИАОС разработва информационната система по чл. 12 и поддържа националната база данни към НСМП, която включва:

1. информация от регионалните бази данни към НСМП;

2. информация от специализирани бази данни на компетентните органи по чл. 7, ал. 1.

(3) Директорите на РИОСВ поддържат регионална база данни за територията на съответната РИОСВ и предоставят на изпълнителния директор на ИАОС информацията от тях за въвеждане в националната база данни.

(4) Регионалните бази данни към НСМП включват информацията, която се събира чрез прилагане на схемите по чл. 10, ал. 1 за територията на съответната РИОСВ.

Чл. 14. (1) Първичната информация от НСМП представлява резултати от изпитвания на почвени проби, проведени от регионалните лаборатории на ИАОС и/или други акредитирани лаборатории чрез прилагане на схемите по чл. 10.

(2) Първичната информация се отразява на унифицирани формуляри на хартиен и/или електронен носител.

(3) Лицата, предоставящи първична информация, са отговорни за нейната достоверност.

Раздел IV

Предоставяне на информация от НСМП

Чл. 15. Всеки има право на достъп до наличната информация от НСМП въз основа на заявление за достъп до информация до изпълнителния директор на ИАОС по реда на Закона за достъп до обществена информация и съгласно изискванията на ЗООС.

Чл. 16. Изпълнителният директор на ИАОС осигурява достъп чрез интернет страницата си на информацията с обществена значимост, свързана със състоянието на почвите и тяхното изменение.

Чл. 17. Изпълнителният директор на ИАОС предоставя на министъра на околната среда и водите информацията от НСМП за състоянието на почвите и тяхното изменение за включване в националния доклад за състоянието и опазването на околната среда.

Чл. 18. Изпълнителният директор на ИАОС уведомява министъра на околната среда и водите с оглед предприемане на подходящи действия в случаите, когато въз основа на информацията от НСМП се установят неблагоприятни тенденции по отношение състоянието на почвите.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на тази наредба:

1. "Индикатори за състояние на почвите и тяхното изменение" са информационни инструменти, обобщаващи данни за:

а) увреждане на почвите и нарушаване на техните функции;

б) негативно влияние върху качеството на околната среда;

в) ефективността на мерките, които се предприемат за опазването на почвите.

2. "Информация с обществена значимост" е всяка информация за състоянието на почвите, която има отношение и позволява да се състави мнение за настъпили промени в резултат на процесите по чл. 12 ЗП или за заплаха по отношение на човешкото здраве.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. В срок до два месец от влизане в сила на тази наредба изпълнителният директор на ИАОС подготвя и внася за утвърждаване от министъра на околната среда и водите схемите за мониторинг на почвите по чл. 10 и индикаторите за състояние на почвите и тяхното изменение по чл. 12.

§ 3. Тази наредба се издава на основание чл. 28 от Закона за почвите (ДВ, бр. 89 от 2007 г.).